

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2025, sp. zn. 8 Tz 16/2025, ECLI:CZ:NS:2025:8.TZ.16.2025.1

Číslo: 21/2026

Právní věta:

Při uplatnění § 263 odst. 4 tr. ř. není rozhodné, zda je obviněný omezen na svobodě vazbou nebo výkonem trestu odnětí svobody v tuzemsku či v cizině.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 21.05.2025

Spisová značka: 8 Tz 16/2025

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Nepřítomnost u veřejného zasedání, Přítomnost při soudních jednáních

Předpisy: § 263 odst. 4 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ve prospěch obviněného O. F. vyslovil, že usnesením Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2023, sp. zn. 67 To 300/2023, a v řízení, které mu předcházelo, byl v neprospěch obviněného O. F. porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5 a § 263 odst. 4 tr. ř., zrušil v celém rozsahu toto usnesení, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a Městskému soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Z obsahu stížnosti pro porušení zákona

1. Stížnost pro porušení zákona podaná ministrem spravedlnosti podle § 266 odst. 1 tr. ř. ve prospěch obviněného O. F. směřuje proti pravomocnému usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2023, č. j. 67 To 300/2023-111, jímž bylo podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítnuto jeho odvolání proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 31. 5. 2023, sp. zn. 4 T 44/2023, kterým byl uznán vinným přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání tří měsíců.

2. Důvodem podání stížnosti pro porušení zákona je konání veřejného zasedání Městským soudem v Praze dne 14. 12. 2023 o odvolání obviněného v nepřítomnosti obviněného, ač se v té době nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici ve Štýrském Hradci v Rakousku.

3. Ministr spravedlnosti s ohledem na obsah spisu Obvodního soudu pro Prahu 4 sp. zn. 4 T 44/2023 poukázal na to, že Městský soud v Praze obviněného vyrozuměl o konání veřejného zasedání do jeho funkční datové schránky, do které se dne 30. 11. 2023 přihlásila tzv. oprávněná osoba. Podle sdělení centrální evidence vězňů se obviněný v té době nenacházel ve vazbě ani ve výkonu trestu odnětí svobody. Poté, co odvolací soud rozhodl, vyšlo najevo, že se obviněný v době konání veřejného zasedání nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Štýrský Hradec v Rakousku. Podle přípisu Policie České republiky, Obvodního ředitelství policie Praha II, Služby kriminální policie a vyšetřování, Odboru obecné kriminality - 8. oddělení, ze dne 30. 4. 2024, č. j. KRPA-358177-37/ČJ-2023-001278-Z, byl obviněný dne 28. 10. 2023 zadržen pro dva skutky krádeže a od uvedeného data byl ve vazbě ve Věznici Graz-Jakomini Prison.

4. S odkazem na pravidla plynoucí z ustanovení § 2 odst. 5, § 33 odst. 1, § 62 odst. 1, § 202 odst. 2, 4, § 263 odst. 4 tr. ř., § 11 odst. 1 písm. d) zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále „zákon č. 300/2008 Sb.“) a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod ministr spravedlnosti poukázal na to, že veřejné zasedání lze konat v nepřítomnosti, pokud byl obviněný řádně a včas předvolán nebo o něm řádně vyrozuměn (viz též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2012, sp. zn. 6 Tz 111/2011). S ohledem na zjištěné skutečnosti řízení před Městským soudem v Praze trpí závažnými procesními vadami, protože veřejné zasedání bylo konáno v nepřítomnosti obviněného, ačkoli k tomu nebyly splněny zákonné podmínky, neboť vykonával trest odnětí svobody ve Věznici Štýrský Hradec v Rakousku.

5. Vzhledem k tomu, že z uvedených důvodů pro konání veřejného zasedání v nepřítomnosti obviněného dne 14. 12. 2023 nebyly splněny zákonné podmínky, je toto řízení zatíženo procesní vadou, pro kterou nemůže napadené usnesení obstát, a proto ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2023, sp. zn. 67 To 300/2023, byl porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5 a § 263 odst. 4 tr. ř. v neprospěch obviněného O. F., podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2023, sp. zn. 67 To 300/2023, a další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal Městskému soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

II.

Vyjádření státního zástupce ke stížnosti pro porušení zákona

6. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření uvedl, že stížnost je důvodná, protože odvolací soud nerespektoval ustanovení § 263 odst. 4 tr. ř., přestože připustil, že ověření pobytu osoby ve vazbě či výkonu trestu na území jiného státu může být pro soud v České republice komplikované. Ani obtížnost zjištění, že se obviněný nachází ve věznici na cizím území, nemůže omluvit, že obviněný v době veřejného zasedání konaného u Městského soudu v Praze nebyl na svobodě, ale nacházel se ve výkonu vazby či trestu v rakouské věznici. Pokud soud tuto skutečnost aktuálně nezjistil, nemohl veřejné zasedání bez jeho přítomnosti konat při absenci jeho výslovného vyjádření, že se účasti na veřejném zasedání vzdává.

7. Z uvedených důvodů se státní zástupce ke stížnosti ministra spravedlnosti připojil a ztotožnil se i s tam učiněným závěrečným návrhem. Doplnil, že pokud by Nejvyšší soud hodlal o stížnosti rozhodnout jiným způsobem než podle § 274 odst. 2, 3 tr. ř., pak i pro tento případ souhlasí s rozhodnutím v neveřejném zasedání (§ 274 odst. 4 tr. ř.).

III. Vyjádření obviněného

8. Ke stížnosti pro porušení zákona se prostřednictvím obhájce vyjádřil obviněný s tím, že stížnost pro porušení zákona podpořil, protože došlo k procesním pochybením, jak je v ní uvedeno. Zejména považoval za správné, že ministr spravedlnosti poukázal na ustanovení zákona č. 300/2008 Sb., podle něhož měla být datová schránka v době jeho pobytu ve vězení zneprístupněna, a pokud se tak nestalo, doručení vyrozumění o konaném veřejném zasedání do jeho datové schránky nebylo účinné. Veřejné zasedání nemělo být konáno přesto, že před jeho zahájením soud ověřil, že se v České republice ve výkonu trestu nenachází. K jeho tíži nelze přičítat, že mezi českými a rakouskými justičními orgány neproběhla dostatečná výměna informací a že neexistuje mezinárodní povinnost oznámit domovskému státu, že obviněný byl cizozemským státem vzat do vazby či výkonu trestu odnětí svobody, kde obviněný setrvává. V závěru vyjádření obviněný učinil návrh shodný s požadavky ministra spravedlnosti.

IV. Důvodnost stížnosti pro porušení zákona

9. Nejvyšší soud podle § 267 odst. 3 tr. ř. přezkoumal z podnětu podané stížnosti pro porušení zákona zákonnost a odůvodněnost napadeného usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2023, sp. zn. 67 To 300/2023, jakož i příslušnou část řízení, které mu předcházelo, a shledal, že stížnost pro porušení zákona je důvodná.

10. Z obsahu spisu Obvodního soudu pro Prahu 4 sp. zn. 4 T 44/2023 shledal, že na základě návrhu na potrestání ze dne 16. 3. 2023 uvedený soud vede trestní řízení proti obviněnému pro přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Dne 31. 5. 2023 bylo konáno hlavní líčení, jehož se obviněný neúčastnil, téhož dne vydaný rozsudek převzal do datové schránky ID DS XY dne 23. 6. 2023. Proti tomuto rozsudku obviněný podal dne 30. 6. 2023 elektronickou poštou odvolání a byl soudem vyzván k odstranění v něm uvedených vad, dne 7. 8. 2023 byl obviněnému ustanoven podle § 251 odst. 2 tr. ř. obhájce, jenž odvolání odůvodnil, a věc byla dne 19. 9. 2023 předložena odvolacímu soudu.

11. Odvolací soud nařídil veřejné zasedání na 24. 10. 2023. Vyrozumění o jeho konání, které si obviněný osobně nevyzvedl, zaslal soud na adresu XY. Soud proto požádal o zjištění možného pobytu ve vězení Vězeňskou službu, z jejího sdělení shledal, že se obviněný nenachází ve výkonu vazby, trestu, ani zabezpečovací detence, což byla informace týkající se vězeňských zařízení na území České republiky. Proto měl odvolací soud za to, že bylo obviněnému řádně doručeno, a konal dne 24. 10. 2023 v nepřítomnosti obviněného veřejné zasedání, které odročil na 28. 11. 2023, na které obviněného vyrozuměl do datové schránky ID DS XY, podle potvrzení o doručení do datové schránky bylo doručení vykázáno dne 2. 11. 2023, obviněný se nedostavil. Veřejné zasedání bylo odročeno na 14. 12. 2023 a podle potvrzení o doručení do datové schránky bylo doručení vykázáno dne 30. 11. 2023. Odvolací soud znovu požádal o vyhledání osob v systému vězeňské služby a znovu zjistil, že obviněný omezen na svobodě není. S ohledem na uvedené poznatky konal veřejné zasedání dne 14. 12. 2023 v nepřítomnosti obviněného, protože měl za to, že mu bylo do datové schránky vyrozumění doručeno. V té době informace o tom, že by obviněný mohl být ve vězení v jiném státě, neměl. Po provedení popsanych úkonů ve věci vyhlásil nyní stížností pro porušení zákona napadené usnesení.

12. Policejní prezidium České republiky, Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci Praha 7, sdělilo dne 24. 1. 2024 Policii České republiky, Obvodnímu ředitelství policie Praha II, Službě kriminální policie a vyšetřování, Odboru obecné kriminality – 8. oddělení, že cestou Interpolu Vídeň obdrželi informaci, že obviněný O. F. byl dne 19. 12. 2023 odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody, nachází se v Rakousku ve vězení ve věznici Graz-Jakomini Prison, zadržen pro uvedený účel

orgány policie Rakouska byl dne 28. 10. 2023, a od uvedeného data byl držen ve vazbě v rakouském vězení. Odtud byl podle zprávy ze dne 4. 3. 2025 propuštěn dne 28. 2. 2025.

13. Na podkladě těchto zjištění Nejvyšší soud shledal, že byl-li obviněný dne 28. 10. 2023 vzat rakouskými orgány do vazby, není jasné, kdo v jeho datové schránce přebíral vyrozumění o konání veřejných zasedání nařízených na dny 28. 11. 2023 a 14. 12. 2023, protože pochybnosti vzbuzuje to, zda se jako oprávněná osoba do datové schránky ve dnech 2. 11. a 30. 11. 2023, kdy byl ve vězení, přihlásil on sám, což ve svém vyjádření k této stížnosti vyloučil. Proto jsou i nepřesvědčivé skutečnosti, z nichž odvolací soud vycházel pro svůj závěr, že obviněný byl řádně a včas o konání veřejného zasedání vyrozuměn. V tomto případě se lze ztotožnit s tím, jak uváděl ministr spravedlnosti, že podle § 11 odst. 1 písm. d) zák. č. 300/2008 Sb., měla agentura znepřístupnit datovou schránku obviněného ke dni, kdy byla tato osoba omezena na osobní svobodě, byť se tak stalo v cizím státě.

14. Důvodnost stížnosti pro porušení zákona spočívá především v tom, jak je ze shora uvedeného přehledu úkonů soudů prvního i druhého stupně patrné, že v době, kdy bylo konáno veřejné zasedání u odvolacího soudu, se obviněný nacházel ve vazbě, a proto nebylo možné veřejné zasedání konat.

15. Došlo k porušení ustanovení § 263 odst. 4 tr. ř., podle kterého lze v nepřítomnosti obžalovaného, který je ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, veřejné zasedání odvolacího soudu konat jen tehdy, jestliže obžalovaný výslovně prohlásí, že se účasti při veřejném zasedání vzdává. V případě, že je obviněný ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, musí být zásadně při veřejném zasedání odvolacího soudu osobně přítomen, přičemž tato podmínka se uplatní vždy, kdy se na obviněném vykonává vazba či trest odnětí svobody, a není určující, zda je tomu tak v České republice nebo v zahraničí, a to, pokud obviněný výslovně nepožádal, aby se veřejné zasedání konalo v jeho nepřítomnosti, tzn. neprohlásil, že se účasti na veřejném zasedání vzdává. Bez takového prohlášení obviněného je třeba respektovat jeho právo ve smyslu čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle něhož má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům.

16. Z hlediska aplikace ustanovení § 263 odst. 4 tr. ř. totiž není rozhodné, zda je obviněný na svobodě omezen v tuzemsku či v cizině, ale to, že nemůže vykonávat svá obhajovací práva zaručená mu čl. 38 odst. 2 Listiny, pokud se jich dobrovolně výslovným prohlášením nevzdá. I v takovém případě však musí být přítomen obhájce obviněného, neboť je dán důvod nutné obhajoby podle § 36 odst. 1 písm. a) tr. ř. V posuzované věci postupem Městského soudu v Praze došlo návazně i k porušení uvedeného ustanovení, avšak primární porušení zákona spočívalo v § 263 odst. 4 tr. ř., jehož podmínky odvolací soud nesplnil.

17. Nejvyšší soud k tomu rovněž v souladu se stížností pro porušení zákona zdůrazňuje, že jak se z obsahu spisového materiálu podává, odvolací soud sice dodržel pravidla stanovená v § 233 odst. 1, 2 tr. ř., nepostupoval však zejména při doručování vyrozumění obviněného při plném respektu k povinnostem plynoucím z ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., protože i pro zajištění účasti obviněného na veřejném zasedání je třeba objasnit všechny rozhodné skutkové okolnosti významné z hlediska posuzovaných skutečností. K tomu je třeba připomenout, že doručeníka není jediným důkazním prostředkem, jímž lze prokázat okolnost řádného doručení písemnosti. Nemohou-li údaje na doručence vést spolehlivě k závěru, že písemnost byla doručena, je nutno učinit ohledně této skutečnosti další šetření (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. [I. ÚS 2849/07](#)). Nejvyšší soud připouští, že v posuzované věci soud zjišťoval, kde by se obviněný mohl nacházet, avšak omezil se na podmínky České republiky, a tedy dostatečně se zřetelem na později zjištěné skutečnosti se již dříve neobrátil na Policejní prezidium České republiky, Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci, aby ověřilo případný pobyt ve vězeňském zařízení mimo území naší republiky. Tím odvolací soud porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř.

V. Závěr

18. Na základě všech těchto zjištění Nejvyšší soud shledal, že přezkoumávaným usnesením Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2023, sp. zn. 67 To 300/2023, a v řízení, které mu předcházelo, byl v neprospěch obviněného O. F. porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5 a § 263 odst. 4 tr. ř., neboť Městský soud v Praze konal veřejné zasedání v nepřítomnosti obviněného, ačkoli k tomu nebyly splněny zákonné podmínky, jak bylo výše popsáno.

19. Nejvyšší soud s ohledem na vyslovené porušení zákona, k němuž došlo v neprospěch obviněného O. F., podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2023, sp. zn. 67 To 300/2023, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 270 odst. 1 tr. ř. tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

20. Na Městském soudu v Praze dále bude, aby v dalším řízení postupoval plně v souladu se všemi popsányými procesními ustanoveními, aby se zabýval obviněným podaným odvoláním, a to se zřetelem na dodržení všech jeho procesních práv, včetně práva na obhajobu.

21. Závěrem Nejvyšší soud připomíná, že podle § 270 odst. 4 tr. ř. je orgán, jemuž byla věc přikázána, vázán právním názorem, který vyslovil ve věci Nejvyšší soud, a je povinen provést procesní úkony, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil.